

Til produsenter av tilslag

FREMMEDSTEIN

Fremmedstein er materialer som ikke hører naturlig hjemme i den aktuelle forekomsten. Dette kan f.eks. være kortreist masse/fremmedmasse som tas inn for videre bearbeiding og produksjon. Massene kan komme fra helt forskjellige opprinnelsessteder.

Det er en rekke utfordringer som en tilslagsprodusent kan møte i forbindelse med mottak av fremmedstein. Noen av disse utfordringene kan være:

- Om massenes opprinnelse og naturgitte egenskaper er dokumentert og at de tilfredsstiller myndighetenes krav til renhet.
- Å skille disse massene fra stedlige masser for å unngå sammenblanding på lagringsplass.
- Stor variasjon i geologi, som eksempelvis kan føre til utfordringer med magnetkis og alkalireaktive bergarter relatert til betongtilslag.
- Å finne et riktig antall prøvingsresultater som legges til grunn for deklarerer av en bestemt materialegenskap slik at det gir et rimelig sikkert bilde av kvalitetsnivå og variasjon.
- Å bestemme ytelser på et slikt nivå at en med rimelig sikkerhet holder seg innenfor kravene.
- Å finne en ideell prøvingshyppighet for produksjonskontroll av de ulike egenskapene da standardene kun angir minste prøvingshyppighet.
- At knuseverket ikke er optimalt tilpasset alle variasjonene.
- Usikkert om variasjonene i tilslaget fanges opp og hvilken kvalitet som produseres.
- Usikkerhet om ytelseserklæring er representativ for det tilslaget som produseres/leveres til ulike formål, og om kunden får det som faktisk er deklært.

Standardene omtaler disse massene i svært liten grad. Det er imidlertid ett punkt i standarden som det er viktig å merke seg i forbindelse med fremmedstein og det er kravet til kunnskap om råmaterialet som står f.eks. i pkt. H.3.3 i NS-EN 12620 eller B.3.3 i NS-EN 13043;

*Det skal foreligge dokumentasjon som angir **i detalj råmaterialets beskaffenhet, dets opprinnelse**, og der det er aktuelt, ett eller flere kart som viser plasserings- og utvinningsplanen.*

Det er produsentens ansvar å sikre at dersom farlige stoff identifiseres, skal innholdet ikke overskride de gjeldende grenseverdier ifølge bestemmelsene som gjelder på stedet der tilslaget skal brukes.

Basert på de ovennevnte problemstillingene, kan det ikke uten videre aksepteres at man følger minimumskravene til prøvingshyppighet som angitt i standardene. Minste prøvingshyppighet er fastlagt ut fra god kunnskap om råmaterialene og en jevn produksjon med god styring av kvaliteten.

Til en viss grad må man sammenligne bruk av fremmedstein med produksjon av resirkulert tilslag og krav til prøvingshyppighet som er på denne type produksjon.

Vi vil presisere at det er produsentens ansvar å utarbeide den ytelseserklæringen det stilles krav om ved CE-merking, og at egenskapene i erklæringen er korrekte i forhold til produktet som leveres i markedet.

Med vennlig hilsen
Kontrollrådet

Ingvild H. Jørgensen